

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	ARCH114, Layihələndirmənin əsasları-2, 3 KU/6 AKTS
	Departament	Memarlıq və dizayn departamenti
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2025/26-cı tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Sevinc Həsənova
	E-mail:	Hasanova.sevinj@khazar.org
	Telefon:	-
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Neftçilər korpusu:
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	ARCH113 Layihələndirmənin əsasları	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<p>Dərslilər:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Layihələndirmənin əsasları” – Abbasova Ş.A., Nağıyev N.H., Ağamalıyeva İ., Məmmədyanova L.İ.dərslilik. Bakı-2014; 2. “Layihələrin idarə edilməsi.” - İqbal Alıcan oğlu Babayev. Layihələrin idarə edilməsi üzrə dərs vəsaiti. Bakı, “Zərdabi Nəşr” MMC nəşriyyat evi, 2020, 398 s. 3. “Dizaynın əsasları” – Hacıyeva Y., Həsənov R. dərslilik.Bakı-2008 4. “Memarlıq kompozisiyasının əsasları” – Mikayılova M.N., Tağıyeva V.A.Metodik vəsait. Bakı. 2005; 5. “Modern mimari yapılar üzərindən temel təsəvvür ilkelerini öyrənmək”Asst. Prof. İpek Yıldırım Coruk1,Türkiyə 2023 6. “İnteryer mühitinin dizaynı” Ağayeva Nərgiz-2013 7. “Объемно-пространственная композиция” Степанов А.В: учебное пособие, М. 2003; 8. “Architectural Drawing” A Grenfell-Baines Institute of Architecture Year One Guide -2016 /James Dyson 9. “The Architecture Reference & Specification Book” Julia McMorrough 2013 	
Kursun təsviri	Fənnin tələbə tərəfindən öyrənilməsi - layihələndirmə kateqoriya və prinsipləri haqqında anlayışı açıqlayan nəzəri və təcrübə hissədən ibarətdir. Fənnin tədrisində məzmunu həcm-fəza kompozisiyasının obyektinin və layihəsinin yaradılması sistemidir. Bu fənn tələbələrə memarlıqla tanış edəcək, eləcə də layihələndirmənin əsas anlayışlarını və prinsipləri praktiki tapşırıq əsasında nümayiş edəcəkdir.	

Kursun məqsədləri	<p>Fənnin öyrənilməsində məqsəd memarlıq ixtisası ilə tanışlıq və həcm fəza anlayışının formalaşmasından ibarətdir.</p> <p>Eyni zamanda, fənn tələbələrin memarlıq haqqında bir sıra praktiki biliklərə yiyələnmələrinin əsasını qoyur. Bu fənn memarlığın kompozisiya vasitələrinin öyrənilməsinə yönəldilmişdir: həcm və məkan, binaların əsas memarlıq elementləri və onların formaları, nisbətləri, miqyası, harmoniya üsulları və s. . Layihələndirmənin əsas metodu praktiki layihələndirmə işinin yerinə yetirilməsi üsuludur. Memarlıqda belə işlərə memarlıq qrafikası, kompozisiya və dizayn əsasları üzrə işlər daxildir. Fənnin ən mühüm vəzifəsi gələcək memarlarda memarlıq kompozisiyasını tərtib etməyə və çertyojları başa düşməyə imkan verən həmli – məkan anlayışını inkişaf etdirməkdir.</p>		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbələr aşağıdakıları bilməlidirlər:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Həcm-fəza-məkan anlayışını; • Məkana həcmi yanaşma metodunun tətbiq etməyi; • Tikilinin əsas memarlıq elementlərini; • Ortaqanal proyeksiyaları; • Layihəyə kompleks yanaşma həllərini və üsullarını; • Layihənin çertyojlarında layihələndirmə qrafikasını və normalarını; • Memarlıq kompozisiyasında müasir və təbiətyönümlü metodları; • Layihənin ilk mərhələsində məlumatların toplanmasında iştirak etməyi; • Memarlıq ideya axtarışında eskiz və illüstrasiyalarla təqdimatı üsullarını. <p>bacarmalıdırlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Memarlıq kompozisiyasını tərtib etməyi ; • Çertyojları oxuyub başa düşməyi; • Verilən tapşırıq əsasında layihəni mərhələli şəkildə hazırlamağı; • Sərbəst şəkildə layihəni təqdim etməyi; • Layihənin maketinin hazırlamağı. 		
Tədris metodları	Mühazirə		+
	Qrup müzakirəsi		+
	Praktiki tapşırıq		+
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Araşdırma		10
	Quiz -1		5
	Quiz-2		5
	Davamiyyət		5
	Aktivlik		10
	Aralıq imtahanı		30
	Final imtahanı		35
	Yekun		100

**Qaydalar
(Tədris siyasəti və
davranış)**

• **Araşdırma**

- Tələbə aktual və dərslə əlaqəli layihə mövzusunda əsasən araşdırmalar aparmalı;
- layihənin məqsədi və konteksti (urbanistik, sosial, iqlim şəraiti və s.) müəyyən edilməli;
- İstinad layihələrin təhlili (ən azı 2 yerli və 2 xarici layihə);
- Funksional planlaşdırma prinsiplərini müəyyən etməlidir.

Aralıq (30 bal) və final (35 bal) imtahanları çərçivəsində tələbələrdən təqdim etmələri tələb olunan praktiki tapşırıqlar, onların memarlıq layihələndirmə bacarıqlarını qiymətləndirməyə yönəlib.

Aralıq imtahanı üçün praktik iş 50x70 sm ölçülü planşet üzərində hazırlanmalı və təqdim olunmalıdır. Final imtahanı üçün isə tələbə **tamamlanmış layihə işini 50x70 sm planşetdə və layihənin maket prototipi** ilə birlikdə təqdim etməlidir.

Bu tapşırıqların əsas məqsədi:

- Gələcək memarlarda həcm və məkan düşüncəsinin formalaşdırılmasına dəstək olmaq;
- Tələbənin memarlıq çertyojlarını sərbəst şəkildə tərtib etmə və vizual təqdim etmə bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir.

Tapşırıqlar həm texniki düşüncə, həm də yaradıcılıq qabiliyyətini ölçən mühüm qiymətləndirmə vasitəsidir.

Quiz 1 və Quiz 2: Müəllim tərəfindən təqdim olunmuş tapşırığın dərslər zamanı, müəllimin təyin etdiyi zaman müddətində sərbəst işlənilib, vaxt bitən zaman müəllimə təhvil verilməsi. -Quiz 1- Aralıq imtahanından əvvəl, Quiz 2 – Final imtahanından əvvəl keçirilir və hər bir quiz - 5 bal üzərindən qiymətləndirilir. Tələbələrin praktiki iş təhvilini **imtahan** günü təqdim olunur, qiymətləndirmə departamentin təyin etdiyi komissiya tərəfindən aparılır.

İstisna: Fakültə dekanlığına tələbə öncədən üzrlü səbəbdən (ailəvi vəziyyət və səhhətlə bağlı) təslim işində iştirak edə bilməyəcəyi haqda məlumat vermişsə, və ya sonra bununla əlaqədar hər hansı bir sənəd (ərizə və ya arayış) təqdim edibsə, yalnız bu halda tələbə praktiki işini gec təslim edə bilər.

Davamiyyət

Dərslər davamiyyətə görə verilən maksimum bal 5 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 5 bal verilir. Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış dərslərin ümumi sayı normativ 25%-dən müəyyən olunmuş (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.)həddən yuxarı olduğu halda tələbə imtahan sessiyasına buraxılmır və onun haqqında müəyyən qərar qəbul edilir.

Fənni bitirmək qaydası

Tələbənin biliyi maksimum 100 balla qiymətləndirilir. Kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60 % və daha yuxarı hesab edilir. Kəsri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər.

Tələbənin davranış qaydaları

		<p>- Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını, tədris prosesini pozmaq, etik olmayan hərəkətlərə yol vermək, icazəsiz müzakirələr aparmaq və mobil telefondan istifadə etmək qadağandır.</p> <p>Qeyd: Mövzu seminar formatında keçiriləcək. Hər dərstdə tələbələrə layihələndirmə nəzəriyyəsi, binaların və qurğuların növləri, tikililərin tipləri və s. haqqında nəzəri məlumatlar veriləcək – memarlıq layihələndirməsinin əsasları və layihə hazırlanması mövzusunda müzakirələr aparılacaq.</p> <p>- Hər dərstdə tələbədən verilən tapşırığa uyğun olaraq tədqiqat və layihə təqdim etməsi tələb olunacaq və buna əsasən tələbə qiymətləndiriləcək. Semestrin sonunda fəaliyyət balı olaraq tam 10 bal alacaq (tapşırıq üzrə). Əks halda, hazırlıqsız gəlidiyi və ya iştirak etmədiyi hər dərs günü üçün tələbəyə 0 bal veriləcək.</p>	
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslük/Tapşırıqlar
1		<p>Memarlıqda eskiz layihəsi nədir, onun məqsədi və mərhələləri</p> <hr/> <p>Giriş, mövzunun təqdimatı və kursun tətbiqi metodunun izahı.</p>	<p>1. “Azərdövlətlayihə” Memarlıq /layihə tədqiqatı kitabı s.10÷15</p> <p>2. “Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti” Elmi-Praktik Jurnalı (memarlıq araşdırmaları) 2020 səh.5÷12</p> <p>3. “Dizayn tarixi.” Paşayev B.SDərs vəsaiti. Bakı: «İqtisad Universiteti» Nəşriyyatı- 2015. – səh. 18-19</p>
2		<p>Layihə rəsmlərinin növləri: Kafe tipli binaların tipoloji xüsusiyyətləri.</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Forma və forma axtarışı. • Sadə həndəsi fiqurlara əsaslanan yeni layihə axtarışları. 	<p>1. “Layihələndirmənin əsasları” – Abbasova Ş.A., Nağıyev N.H., Ağamalıyeva İ., Məmmədyanova L. İ. dərslük. Bakı-2014; səh-75:83</p> <p>Binanın layihələndiriləcəyi ərazinin təhlili Sahənin görünüşü və layihə sahəsinin vizual təhlili</p>
3		<p>Layihə təsvirlərinin növləri: bölmə; Tərkibində harmoniya və oxşarlıq prinsipləri.</p> <hr/> <p>Həndəsi və abstrakt formalar əsasında layihənin yaradılması.</p>	<p>“Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti Elmi-Praktik Jurnalı” 2020 səh-5</p> <p>Ərazi analizi</p>

4		<p style="text-align: center;">layihənin komponentləri Kafe tipli binaların tipoloji xüsusiyyətləri</p> <hr/> <p style="text-align: center;">• Fasad Görünüşləri</p>	<p style="text-align: center;">Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti Elmi-Praktik Jurnalı” 2020, səh-24</p> <p style="text-align: center;">Layihənin qrafik təsvirləri</p>
5		<p style="text-align: center;">Dizayn ideyasının variantlarının hazırlanması (qrafik və modelləşdirmə üsullarından istifadə etməklə)</p>	<p style="text-align: center;">1. “Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.13</p> <p style="text-align: center;">Layihənin tərtibat araşdırmaları</p>
6		<p style="text-align: center;">Kafe layihəsi üçün tələblər.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">• Plan və fasad cizgilərinin layihələndirilməsi Qəhvə layihəsi</p> <p style="text-align: center;">Layihənin xarici görüşü üçün üzlük materiallarının tədqiqi</p>	<p style="text-align: center;">1. “Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.13</p> <p style="text-align: center;">Layihənin işlənməsi</p>
7		<p style="text-align: center;">Layihənin təsdiq çizimləri Üslub araşdırmaları</p>	<p style="text-align: center;">“İnteryer mühitinin dizaynı” Ağayeva Nərgiz-2013 səh.26</p>
8		<p style="text-align: center;">Struktur bölmələrin işlənməsi Bina fasadları üçün eskiz alternativlərinin işlənməsi</p>	<p style="text-align: center;">“Bakı memarlıq abidələrində fasad heykəltəraşlıq nümunələri:” -XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəlləri . Əliyev Elçin Tofiq oğlu /2010 səh.30÷100</p>
9		<p style="text-align: center;"><i>Aralıq imtahanı</i></p>	
10		<p style="text-align: center;">Modul planşetində modelləşdirmə – ərazini bitişik modullarla əlaqələndirilmiş şəkildə hazırlamaq.</p>	<p style="text-align: center;">“Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.27</p>
11		<p style="text-align: center;">Layihənin şaquli “N” hissəsinin hazırlanması.</p>	<p style="text-align: center;">“Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.34</p>
12		<p style="text-align: center;">Əsas binanın modelləşdirilməsi.</p>	<p style="text-align: center;">“Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.48÷56</p>
13		<p style="text-align: center;">Əsas binanın modelləşdirilməsi.</p>	<p style="text-align: center;">“Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.57</p>
14		<p style="text-align: center;">Fərdi hazırlanmış modul-planşet modellərinin ümumi kompleksə inteqrasiyası.</p>	<p style="text-align: center;">“Modelləşdirmə” Ağayev N.Ə., Şərifova A.K. 2020 səh.62÷64</p>

15		Layihənin son tamamlama işlərinin aparılması.	
		Final imtahanı	